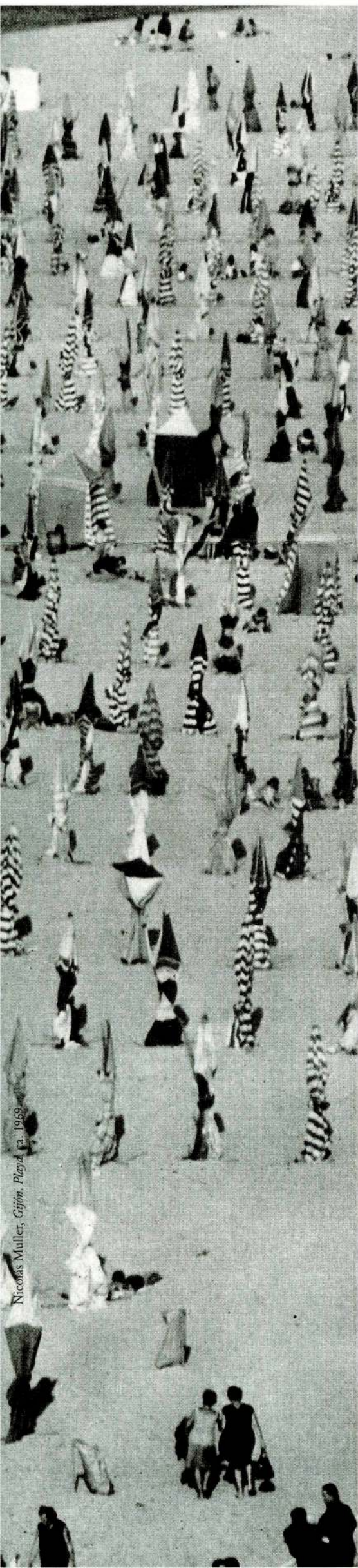

Imatge d'Espanya. Fotografia i turisme, 1951-1977

Curs monogràfic
A càrrec de **Carmelo Vega**
Del 2 al 4 de desembre

Després de la Segona Guerra Mundial, Espanya es va consolidar com a destinació turística privilegiada amb una oferta molt diversificada (cultura, història, naturalesa, gastronomia, sol i platja). Els intents de generar una autèntica indústria del turisme van portar el país a assumir, també, una política de promoció oficial, a través de diverses campanyes —impulsades primer per la Direcció General de Turisme (des del 1939) i, més endavant, per la Subsecretaria de Turisme, del Ministeri d'Informació i Turisme (1951-1977)— amb lemes com ara «Bellestes d'Espanya» o «Espanya és diferent».

L'aportació de la fotografia en aquest context no s'ha valorat prou, ja que no s'ha estudiat amb profunditat de quina manera els fotògrafs van intervenir a l'hora de consolidar o renovar una tradició iconogràfica que es basava, sobretot, en la literatura de viatges i en les làmines i fotografies del segle XIX. Tampoc no s'ha investigat com van contribuir a projectar una imatge «diferent» del país des d'una perspectiva turística, ni s'ha fet una lectura específica des de la fotografia sobre els diferents programes turístics internacionals. Per altra banda, encara no s'ha valorat la tasca de foment i suport al turisme i a la fotografia a Espanya que van dur a terme, entre altres, empreses editorials com Destino, Noguer i Clave.

Curs monogràfic

2 de desembre

INTRODUCCIÓ

Espanya com a escenari del viatge al segle XIX: «color local», tòpics i tipus. L'empremta d'Ortiz Echagüe. La fotografia i la construcció d'una imatge (turística) d'Espanya.

3 de desembre

«CONEGUI ESPANYA»

El paper de les institucions oficials: el Ministeri d'Informació i Turisme. Antecedents, objectius i propostes. Cap a una imatge (fotogràfica) oficial d'Espanya. Campanyes de promoció turística. Cartells i fullets. Editorials i projectes fotogràfics. Espanya com a postal turística.

4 de desembre

DOCUMENTAR EL TURISME, FOTOGRAFIAR LA REALITAT

Mostrant la diferència: Francesc Català-Roca, Nicolás Muller, Ramón Dimas. Buscant la diferència: fotògrafs estrangers i turisme a Espanya. Les empremtes del turista.

Carmelo Vega és historiador de la fotografia, comisari d'exposicions i professor titular del departament d'Història de l'Art de la Universidad de La Laguna.

Sens dubte, la fotografia va ser un dels millors instruments per fer arribar al públic la imatge dels debats turístics dominants en aquella època. I no pas perquè els fotògrafs haguessin d'adaptar o subordinar els seus discursos a les exigències de la indústria turística, sinó perquè bona part d'aquests fotògrafs pertanyien a una generació que encara veia la fotografia com a mitjà per mostrar la bellesa de la realitat. Així, si la propaganda turística requeria que es mostrés Espanya com un catàleg de «belleses» complaents, els fotògrafs subministraven un arsenal d'imatges que documentaven la realitat fotogràfica de les «belleses d'Espanya». Com afirmava Francesc Català-Roca, «el fotògraf té a veure amb la realitat, però també l'ha de saber veure convertida en fotografia».

Les necessitats que tenia la incipient indústria turística de fer-se amb un repertori actualitzat d'imatges sobre Espanya van permetre que molts fotògrafs, tant nacionals (José Ortiz Echagüe, Kindel, Francesc Català-Roca, Ramón Dimas, Francisco Ontañón i Antoni Campañá) com estrangers (Arielli, Josip Ciganovic i Nicolás Muller, aquest últim d'origen hongarès, però establert a Madrid des del 1948), esmercessin una part important del seu temps a fer reportatges pensats per ser publicats en postals, cartells i fullets publicitaris, i en llibres relacionats amb el turisme.

Informació

2, 3 i 4 de desembre, de 18.30 a 21.30 h
Auditori MACBA (Pl. Joan Corominas, s/n)
Places limitades

Aquesta activitat de formació està reconeguda per la Resolució de 30 de setembre del 2008 del Director General d'Innovació del Departament d'Educació.

Per obtenir el certificat cal completar el programa amb treball individual i visites guiades a l'exposició *Arxiu universal. La condició del document i la utopia fotogràfica moderna*.

Inscripcions

A partir del 3 de novembre a www.macba.es
i a la recepció del Museu (excepte els dimarts)
Preu de la matrícula: 30€
Estudiants i parats: 20€
Amics del MACBA: gratuït

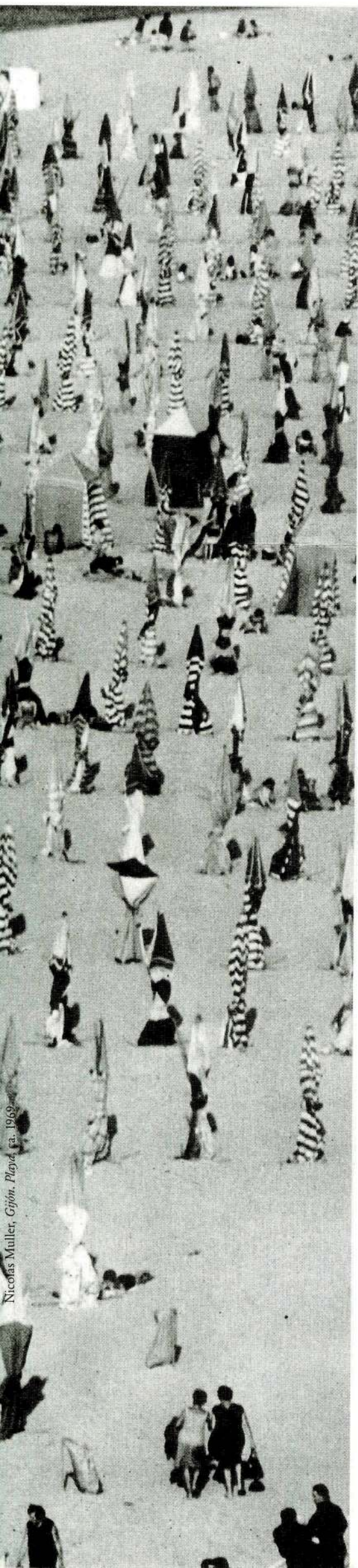
Més informació: programespublics@macba.es
Tel. 93 412 14 13

Organitza

Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
Tel. 93 412 08 10
www.macba.es

Imagen de España. Fotografía y turismo, 1951-1977

Curso monográfico
A cargo de Carmelo Vega
Del 2 al 4 de diciembre

Nicolás Müller, Gijón. Playa, ca. 1969

Tras la Segunda Guerra Mundial, España se consolidó como destino turístico privilegiado con una oferta muy diversificada (cultura, historia, naturaleza, gastronomía, sol y playa). Los intentos de generar una auténtica industria del turismo condujo el país a asumir también una política de promoción oficial, a través de varias campañas —impulsadas primero por la Dirección General de Turismo (desde 1939) y, más adelante, por la Subsecretaría de Turismo, del Ministerio de Información y Turismo (1951-1977)— bajo lemas como «Bellezas de España» o «España es diferente».

La aportación de la fotografía en este contexto no ha sido suficientemente valorada, ya que no se ha estudiado en profundidad de qué manera intervinieron los fotógrafos para consolidar o renovar una tradición iconográfica sustentada, sobre todo, en la literatura de viajes y en las láminas y fotografías del siglo XIX. Tampoco se ha investigado de qué forma contribuyeron a proyectar una imagen «diferente» de nuestro país desde una perspectiva turística, ni se ha hecho una lectura específica desde la fotografía sobre los distintos programas turísticos institucionales. Asimismo, no se ha valorado aún la labor de impulso y apoyo al turismo y a la fotografía en España, que llevaron a cabo, entre otras, empresas editoriales como Destino, Noguer y Clave.

Curso monográfico

2 de diciembre

INTRODUCCIÓN

España como escenario del viaje en el siglo XIX: «color local», tópicos y tipos. La estela de Ortiz Echagüe. La fotografía y la construcción de una imagen (turística) de España.

3 de diciembre

«CONOZCA UD. ESPAÑA»

El papel de las instituciones oficiales: el Ministerio de Información y Turismo. Antecedentes, objetivos y propuestas. Hacia una imagen (fotográfica) oficial de España. Campañas de promoción turística. Carteles y folletos. Editoriales y proyectos fotográficos. España como postal turística.

4 de diciembre

DOCUMENTAR EL TURISMO, FOTOGRAFIAR LA REALIDAD

Mostrando lo diferente: Francesc Català-Roca, Nicolás Müller, Ramón Dimas. Buscando lo diferente: fotógrafos extranjeros y turismo en España. Las huellas del turista.

Carmelo Vega es historiador de la fotografía, comisario de exposiciones y profesor titular del departamento de Historia del Arte de la Universidad de La Laguna.

La fotografía fue, sin duda, uno de los mejores instrumentos para hacer llegar al público la imagen de los debates turísticos dominantes en aquella época. Y no porque los fotógrafos tuvieran que adaptar o subordinar sus discursos a las exigencias de la industria turística, sino porque buena parte de esos fotógrafos pertenecían a una generación que aún veía la fotografía como medio para mostrar la belleza de la realidad. Así, si la propaganda turística demandaba mostrar España como un catálogo de «bellezas» complacientes, los fotógrafos suministraban un arsenal de imágenes que documentaban la realidad fotográfica de las «bellezas de España». Como afirmaba Francesc Català-Roca, «el fotógrafo tiene que ver la realidad, pero también tiene que saber verla convertida en fotografía».

Las necesidades que tenía la incipiente industria turística de dotarse de un repertorio actualizado de imágenes sobre España, permitió que muchos fotógrafos, tanto nacionales (José Ortiz Echagüe, Kindel, Francesc Català-Roca, Ramón Dimas, Francisco Ontañón y Antoni Campaña) como extranjeros (Arielli, Josip Ciganovic y Nicolás Müller, este último de origen húngaro, pero establecido en Madrid desde 1948), dedicaran una parte importante de su tiempo a realizar reportajes pensados para ser publicados en postales, carteles y folletos publicitarios y en libros relacionados con el turismo.

Información

2, 3 y 4 de diciembre, de 18.30 a 21.30 h
Auditorio MACBA (Pl. Joan Corominas, s/n)
Plazas limitadas

Esta actividad de formación está reconocida por la Resolución de 30 de septiembre del 2008 del Director General de Innovación del Departament d'Educació.

Para obtener el certificado es necesario completar el programa con trabajo individual y visitas guiadas a la exposición *Archivo universal. La condición del documento y la utopía fotográfica moderna*.

Inscripciones

A partir del 3 de noviembre en www.macba.es y en la recepción del Museo (excepto martes)
Precio de la matrícula: 30 €
Estudiantes y parados: 20 €
Amigos del MACBA: gratuito

Más información: programespublics@macba.es
Tel. 93 412 14 13

Organiza

Museu d'Art contemporani de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
Tel. 93 412 08 10
www.macba.es